

Analýza vplyvov na životné prostredie

5.1 Ktoré zložky životného prostredia (najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy) budú predkladaným materiálom ovplyvnené a aký bude ich vplyv ?

Základným dokumentom pre poskytovanie podpory zo Spoločnej poľnohospodárskej politiky (ďalej len „SPP“) Európskej únie v Slovenskej republike, vrátane priamych platieb, je Strategický plán SPP 2023 – 2027, ktorý je koncipovaný na podklade deviatich špecifických cieľov SPP, z ktorých tri sú priamo zamerané na oblasť klímy a životného prostredia. Pri vypracovaní Strategického plánu SPP 2023 – 2027 boli zároveň brané do úvahy ciele Európskej zelenej dohody a jej stratégie, najmä stratégie „Z farmy na stôl“ a stratégie pre biodiverzitu.

Povinnou súčasťou Strategického plánu SPP 2023 – 2027 je tzv. zelená architektúra, ktorá je založená na troch základných pilieroch:

- kondicionalita,
- režimy v záujme klímy, životného prostredia a dobrých životných podmienok zvierat,
- environmentálne intervencie II. piliera.

Kondicionalita predstavuje súbor požiadaviek v oblasti klímy a životného prostredia, verejného zdravia a zdravia rastlín, a dobrých životných podmienok zvierat, ktoré povinne plnia všetci prijímatelia priamych platieb a vybraných platieb z II. piliera SPP. Základné pravidlá zahŕňajú povinné požiadavky týkajúce sa hospodárenia (PH) a normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy (DPEP). V týchto základných pravidlách sú zohľadnené výzvy v oblasti životného prostredia a zmeny klímy, ako aj nová zelená architektúra SPP, vďaka čomu sa dospeje k vyššej úrovni ambícií environmentálnych a klimatických záväzkov v oblasti životného prostredia a klímy.

Oproti tzv. krížovému plneniu, ktoré predstavovalo základný súbor požiadaviek v rokoch 2014 – 2022, dochádza k zvýšeniu nárokov. Zvýšená environmentálna a klimatická ambícia rámca základných požiadaviek bude zabezpečená doplnením:

- požiadaviek na ochranu mokradí a rašelinísk (DPEP 2),
- požiadaviek na všeobecnú a špecifickú ochranu trvalých trávnych porastov (DPEP 1 a DPEP 9),
- požiadaviek na vyššiu úroveň vegetačného pokrytia plôch (DPEP 6),
- požiadaviek na striedanie plodín (DPEP 7),
- požiadaviek na robustnú ochranu neproduktívnych prvkov a plôch (DPEP 8).

Posilnená implementácia na vnútroštátnej úrovni, pokiaľ ide o pravidlá kondicionality, ktoré oproti pravidlám krížového plnenia nepredstavujú podstatnú zmenu, bude oproti predchádzajúcemu obdobiu zahŕňať najmä:

- presnejšiu špecifikáciu kategórií eróznej ohrozenosti (DPEP 5),
- rozšírený rozsah chránených prvkov a plôch (DPEP 8).

Režimy v záujme klímy, životného prostredia a dobrých životných podmienok zvierat a environmentálne intervencie II. piliera SPP sa upravujú samostatnými nariadeniami vlády Slovenskej republiky.

Základnými zložkami životného prostredia, ktoré budú prostredníctvom uplatňovania pravidiel kondicionality pozitívne ovplyvnené, sú ovzdušie, voda, pôda a biodiverzita.

Obmedzením konverzie trvalého trávneho porastu na iné využitie (DPEP 1) bude zabezpečené zachovanie plôch pôd so zásobami uhlíka. Požiadavkou na nepoškodzovanie a neznižovanie plochy mokradí (DPEP 2) sa prispeje k ochrane ekosystémov a pôd bohatých na uhlík. Ochrana mokradí a rašelinísk, ktoré sú zásobárňou a úložiskom uhlíka bude mať pozitívny vplyv na ovzdušie. Zákazom spaľovania strnísk (DPEP 3) sa podporí zapracovanie strniska, čím sa prispeje k zvýšeniu hladiny pôdnych organických látok, čo zabráni priamemu uvoľňovaniu CO₂ do atmosféry. Vytvorením nárazníkových zón pozdĺž vodných tokov (DPEP 4) bude zabezpečená ochrana riečnych tokov pred znečistením a odtokom. Stanovením spôsobov hospodárenia na silne a mierne ohrozených plochách (DPEP 5) sa minimalizuje strata a vyčerpanie pôdy v dôsledku erózie. Požiadavkou pokrytia pôdy (DPEP 6) sa zabezpečí jej ochrana počas najcitlivejších období z hľadiska zníženia vyplavovania

živín. Zároveň táto požiadavka bude prispievať k zachovaniu uhlíka v pôde a k obmedzeniu úniku CO₂ a iných skleníkových plynov do ovzdušia, čo predstavuje pozitívny vplyv na ovzdušie. Dodržiavanie zákazu pestovania tej istej plodiny na tej istej ploche počas dvoch po sebe nasledujúcich rokov (DPEP 7) bude mať pozitívny vplyv na potenciál pôdy z hľadiska pôdnej štruktúry, úrodnosti pôdy a organických látok v pôde. Vyčlenením poľnohospodárskej plochy pre neproduktívne prvky a plochy a stanovením chránených prvkov (DPEP 8) bude zabezpečená základná úroveň ochrany biodiverzity a krajinných prvkov, vrátane ochrany vtákov a opeľovačov. Zákazom konverzie alebo preorania trvalých trávnych porastov v lokalitách sústavy Natura 2000 (DPEP 9) sa prispeje k ochrane cenných biotopov a druhov rastlín a živočíchov.

Povinné požiadavky týkajúce sa hospodárenia (PH) zahŕňajú hlavné právne predpisy Únie týkajúce sa životného prostredia, verejného zdravia, zdravia rastlín a dobrých životných podmienok zvierat, vykonané na národnej úrovni, ktoré obsahujú presné povinnosti pre jednotlivých poľnohospodárov a iných prijímateľov vrátane povinností podľa vybraných smerníc.

5.2 Bude mať predkladaný materiál vplyv na chránené územia a ak áno, aký?

V pravidlách kondicionality sú nasledovné podmienky ciele špecificky na chránené územia.

V rámci DPEP 9 sa uplatní zákaz konverzie alebo preorania trvalého trávneho porastu označeného ako citlivý z hľadiska životného prostredia v lokalitách sústavy Natura 2000.

V rámci PH 4 (smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín transponovaná zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov) sa vyžaduje prijatie opatrení pre chránené územia, ktoré zodpovedajú ekologickým požiadavkám typov prirodzených biotopov a druhov vyskytujúcich sa v týchto lokalitách.

Vzhľadom na uvedené sa predpokladá pozitívny vplyv na chránené územia.

5.3 Bude mať predkladaný materiál vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice? (ktoré zložky a ako budú najviac ovplyvnené)?

Nepredpokladajú sa vplyvy presahujúce štátne hranice.

5.4 Aké opatrenia budú prijaté na zmiernenie negatívneho vplyvu na životné prostredie?

Nepredpokladá sa negatívny vplyv na životné prostredie.